

Valmisruoat arkea helpottamassa

6.9.2017

Kirsi Männistö

TtM, laillistettu ravitsemusterapeutti
Barošana

Helsinki

Valmisruoat

- ”Teollisia ja epäterveellisiä”
- Sellaisenaan syötävää valmista ruokaa, jota myydään kylmätilassa tai pakasteena
- Tässä esityksessä keskitymme valmisaterioihin emmekä käsittele valmisruokia (pitsoja, karjalanpiirakoita, vihennespakasteita, nakkeja tai makkaroita, kolmioleipiä jne.)
- Suomalaiset syövät samanlaista valmisruokaa kuin kotiruokaakin
  - > Liian suolaista ja vähäkuituista

Suomalainen valmisruokatutkimus

- Miksi käytetään?
  - Ajan säästämiseksi, ruoanvalmistus koetaan epämieluisana, helpottamaan arjen ruokailua
  - Hyvän säilyvyytensä ansiosta
- Miksi ei haluta käyttää?
  - Liikaa lisäaineita, kalliita, maku ei miellytä ja koetaan epäterveellisiksi
- Negatiivisimmin suhtaudutaan
  - Valmiisiin lihastikkeisiin, mikrossa lämmitettäviin puuroihin ja annosmikroaterioihin

Lisäaineet

- Tarkoituksella lisätty, tutkittuja
- Ilmoitetaan käyttötarkoitusta osoittavan ryhmänimen lisäksi lisäaineen nimellä tai E-koodilla
- ADI –arvo = päivittäinen hyväksyttävä enimmäissaanti
- Monet lisäaineet ovat luonnosta löytyviä aineita
- Suola on suurin ongelmien aiheuttaja
  - Lisäaineiden määrät ovat todella pieniä verrattuna suolan ja rasvan määriin, jotka aiheuttavat terveydelliset haittavaikutukset

Elintarvikepakkausmerkinnät

- Aineosaluettelo
  - raaka-aineet painon mukaan alenevassa järjestyksessä
- Tietoa myös allergiaa aiheuttavista aineosista
- Ravintoarvomerkinnot
  - Tulivat pakolliseksi 13.12.2016 (EU N:o 1169/2011)
  - Ilmoitetaan ainakin: energia, rasva, josta myös tyydyttynyt rasva, hiilihydraatit, josta sokerit, proteiini ja suola
  - Tiedot 100 grammaa tai millilitraa kohden
- Ravintoarvo voidaan ilmoittaa myös annosta tai kulutusyksikköä kohden
  - annoksen koko ja lukumäärä ilmoitettava

Ravitsevaa ruokaa ikäihmisille

- Energiaa sopivasti
- Proteiinia riittävästi
- Reippaasti kuitupitoisia ruokia
  - Leivät, riisit, makaroni
  - Täysjyväisinä, joissa vähintään puolet käytetystä viljasta on täysjyväviljaa
  - Runsaskuituisina: kuitupitoisuus leivissä vähintään 6 g/100 g
- Riittävästi ravintoaineita
  - <- Säännöllinen ateriointi ja monipuolisuus ruokailussa

Proteiini

- Tarve ikääntyessä 1,2-1,4 g kehonpainokiloa kohden
- Aamupalalla, lounaalla ja päivällisellä tarvitaan 20-30g proteiinia
  - Välipaloilla suunnilleen 10-15g proteiinia
- Runsaasti proteiinia sisältäviä raaka-aineita
- Ruokajuomalla ja jälkiruoalla tai välipaloilla voidaan täydentää aterian proteiinipitoisuutta
  - Lasillinen maitoa tai piimää 7g/ proteiinia
  - Rahkajälkiruoka 15g proteiinia/ 2dl
  - Välipalana esim. raejuustoa marjojen ja hedelmäpalojen kera

Valmisateriat: proteiinia >25g

Kovaa rasvaa max. 2g/ 100g ja suolaa max.0,75g/ 100g

Valmisaterian nimi ja valmistaja	Energiaa kcal / 100g	Energiaa kcal/ annos	Proteiinia/ 100g	Proteiinia/ annos	Tyydyttynyt rasva(g/100g)	Suola (g/100g)
Balanssi Broilerinfileeateria, Saarioinen, 320 g	140	448	9,8	31,36	1,3	0,72
Balanssi Kirjolohifileeateria, Saarioinen 320 g	120	384	7,7	24,64	0,9	0,68
Balanssi Naudanpaistiateria, Saarioinen, 320 g	110	352	7,5	24	0,8	0,72
Dagens Special Paahdettu Broilerinfilee, pakaste, Findus, 390 g	137	534	7,6	29,64	1,5	0,89
Lihamakaronilaatikko, Atria 400 g	134	536	6,9	27,6	1,8	1
Poronkäristys muussilla ja puolukkahillolla, Saarioinen, 350 g	140	490	8,1	28,4	3,2	0,77

Valmisateriat: proteiinia 20-25g

- Aterialle suositellaan nautittavaksi lisäksi lasi maitoa tai piimää TAI maitotuotetta sisältävä jälkiruoka

Valmisaterian nimi ja valmistaja	Energiaa kcal/ 100g	Energiaa kcal/ annos	Proteiinia/ 100g	Proteiinia/ annos	Tyydyttynyt rasva (g/ 100g)	Suola (g/100g)
Balanssi Naudanpaistiateria, Saarioinen 320 g	120	384	6,6	21,1	1,2	0,7
Kalapaistos, HK, 300 g	100	300	7,9	23,7	1,3	0,75
Kermainen kanaruukku, Saarioinen, 300 g	160	480	7,3	21,9	3,7	0,76
Metsästäjänpihvi sienikastikkeella, Atria, 350 g	138	483	6,2	21,7	3,2	1
Naudanlihapyttipannu, pakaste, Findus, 400 g	140	560	5,0	20,0	0,7	1
Thai currykaali, Saarioinen, 350 g	160	560	5,9	20,65	2,0	0,9

Pakasteet

- Pakasteista voi myös löytää hyviä proteiinipitoisia ruokia esim. **Lohimurekepihvi 240g (4x60g)** ja **Siikamurekepihvi 240g (4x60g) pakaste, Appetit, sisältävät proteiinia 15g/ 100g** eli kaksi pihviä sisältää **18g proteiinia**
- Pakastepihvien tai -pyöryköiden yms. seurana kannattaa nauttia maitoon valmistettua perunasosetta tai muuta mieluisaa lisäkettä
- Lisäksi suositellaan nautittavaksi lasi maitoa tai piimää TAI jälkiruoksi rahkajälkiruoka

Keitot

- Vähäenergiseen keittoon on hyvä lisätä esim. öljyä, keitetty kananmunan puolikas, raejuustoa, sulatejuustoa tms, jotta saadaan riittävästi energiaa ja proteiinia
- Keittojen kanssa kannattaa nauttia täysjyväleipää, joka on voideltu kasvirasvamargariinilla. Ruokajuomana lasillinen maitoa tai piimää tai rahkajälkiruoka

Aterian nimi ja valmistaja	Energiaa kcal/ 100g	Energiaa kcal/ annos	Proteiinia/ 100g	Proteiinia/ annos	Tyydyttynyt rasva(g/100 g)	Suola (g/100g)
Balanssi Värikäs kana-kasviskeitto, Saarioinen, 360g	80	288	5,2	18,7	0,6	0,68
Kalakeitto, pakaste, Apetit, 400g	55	220	4,7	18,8	1,8	0,7
Laktoositon lohikeitto, pakaste, Apetit, 400g	60	240	4,1	16,4	1,2	0,9
Perinteinen hernekeitto, Jalostaja, 350ml	90	315	4,3	15,05	0,9	0,7
Ranskalainen kirjolohikeitto, Saarioinen, 310g	80	248	4,4	13,6	1,6	0,88

Puurot

- Kuitua min 1g/ 100g ja sokereita max 7 g/100 g tai jos sokereita 7,1-10 g/ 100 g, kuitua vähintään 2,5 g/ 100 g
- Puuroihin kannattaa lisätä pähkinöitä, siemeniä tai tilkka öljyä ja nauttia margariinisilmän kera riittävän pehmeän rasvan saamiseksi
- Puuron kera maitoa tai ruokajuomana lasillinen maitoa tai piimää tai rahkaa välipalana

Aterian nimi ja valmistaja	Energiaa kcal/ 100g	Energiaa kcal/ annos	Proteiinia / 100g	Proteiinia / annos	Tyydyttynyt rasva(g/100 g)	Suola (g/100g)
Balanssi Rouheinen omena-kaurapuuro, Saarioinen, 300 g	100	300	5,1	15,3	0,3	0,39
Balanssi Rukiinen taateli-viikunapuuro, Saarioinen, 300 g	110	330	5,4	16,2	0,2	0,4
Luomu Speltti-Kaurarouhepuuro, Saarioinen, 270 g	90	243	3,4	10,2	1,6	0,56

Lisäkesalaatit ja kasvikset

- Peruna-, Italian-, Punajuuri- ja Sienisalaatit sisältävät energiaa ksm. 180-220kcal/100g tuotteen valmistajasta riippuen
  - vs. Aurinkosalaatti (HK, 320g) sisältää 84kcal/100g
- Viher- tai kaalisalaatit (esim. lehtisalaatti-kurkku-tomaatti, jossa on mukana öljyä sellaisenaan, ranskalainen salaatinkestike tai jokin muu öljypohjainen salaatinkestike) sisältävät energiaa suunnilleen 30-60 kcal/100g
- Pakastevihannekset
  - Aterioiden sekaan, lisäkkeinä, sellaisenaan

Sopivan valmisaterian valintaan vaikuttaa

- Toimintakyky, tahaton laihtuminen, ruokahalu
- Paino, painoindeksi
  - Energiapitoisuus korkeintaan 150kcal/100g
- Sairaudet mm.
  - Suola: Verenpainetauti, muistisairaudet, astma, munuaistaudit, osteoporoosi, mahasyöpä
  - Rasvan laatu: Hyperlipidemiat, sydän- ja verisuonisairaudet, muistisairaudet, tyypin 2 diabetes, tietyt syövät
  - Kuidut: tyypin 2 diabetes, ylipaino, ummetus, korkea kolesteroli, tietyt syövät

Hyvän valmisaterian tuntomerkkejä

- Riittävästi proteiinia
  - Valmisateriassa proteiinia ainakin 6,7g/100g
- Reippaasti tyydyttymätöntä eli pehmeää rasvaa, proteiinia ja kuitua
  - Takaa hyvän ravintoarvon
- Niukasti tyydyttynyttä rasvaa ja suolaa
  - Sydänmerkki helpottaa valintaa
  - Muiden aterioiden rasva ja suolapitoisuus
- Energiämäärä tarvetta vastaavasti
  - Huom! Annoskoko

Yhteenveto

Oikeilla valinnoilla valmisruokia voi syödä hyvällä omatunnolla päivittäin, montakin kertaa.

KIITOS!

***Energistä
syksyä!***